

Tagir Abdull al - Bulgari© Diákkal illusztrált előadás. Bulgária, Baskiria

BULGÁROK ÉS MAGYAROK

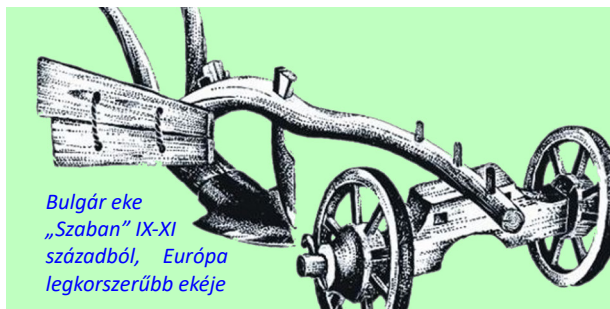

A szófiai kerekasztalon elhangzott előadás szövege. Fordította: Boros László Csaba

A szófiai Kerekasztalon elhangzott előadás szövege Dunai és a volgai bulgárok, ukrainai, kaukázusi, uráli, szibériai és világ összes bulgárjai! Kedves barátaim, a Sabantui¹ és a Kerekasztal vendégei! Szeretnék mindenkit üdvözölni az ősi bulgár Sabantui ünnep és a volgai és a dunai bulgárok testvériségének szentelt "Kerekasztal" nemzetközi, történelmi-ismeretterjesztő konferencia alkalmából!

A Sabantui szó szerinti fordításban "az eke ünnepét" jelenti. A "SABAN" az "EKE" szót, a "TUI" pedig az "ÜNNEP" szót jelenti. Az ünnep neve önmagában bizonyítja hogy a bulgár ősi földművelő nép és semmi köze a tatárokhoz!

Az oroszoknak az a lekezelő fogása, hogy a bulgárokat tatároknak hívják, tisztán politikai eredetű, és III. Ivántól, Retteggett Iván nagyapjától ered. A Sabantui fesztivál önmagában egyedülálló, amelyet kora tavasszal, közvetlenül a hóolvadás után ünnepeltek, és kizárólag a volgai és az uráli bulgárookra jellemző.

Bulgár eke
„Szaban” IX-XI
századból, Európa
legkorszerűbb ekéje

A türk nyelvcsaládhoz tartozó mongol, szláv és más török, finn, indoeurópai népek nem ismerik ezt az ünnepet. Érdekes, hogy a yaik-i (uráli) kozákok a BULGAR (BOLGAR) szót az egynyomású eke (egy darab ekevassal szerelt) megnevezéseként használták.²

Ez ismét bizonyítja, hogy a Sabantui ünnep csak Bulgáriában - egy fejlett földművelő országban - jelenhetett meg.

A 18. század nagy bulgár tudósa, filozófusa, írója és teológusa Tajeddine Yalchigul al-Bulgari nagyon fontos bizonyítékot, a következő feljegyzést hagyta ránk arra vonatkozóan, hogy a Sabantui ünnep a bulgároké és senki másé:

„...a Buljár-Bulgároknak van egy ünnepük, melyet „Sabantui”-nak neveznek³”.

"BULGÁROK ÉS MAGYAROK. Gyökerek és kapcsolatok".
BULGÁR és **POLGÁR** – ebben a két szóban rejlik az ősi

1 Sabantui - Volgai Bulgár Baskír, és Volga-Uráli tavasi-nyári ünnep, fesztivál, mely a volgai Bulgár időkből ered. (ford.)

2 Малеча Н. М. "Словарь говоров уральских (яицких) казаков". Оренбург, 2002-2003.

3 Таджеддин Ялчигул аль Башгури аль Булгари. «Рисала-и Газиза» // The Bulgar Times. Будапешт, 2014, № 1/2 (12/13)

Az 1751-es térkép töredékén Tokaj, Bulgar és kumán nép városait jelöltem meg.

és titokzatos kapcsolat a Bulgárok és a magyarok között. Végül is a „BULGÁR” (BULJÁR) szó magának a népnek a neve, a „POLGÁR” szó pedig a magyarban "szabad ember"-t jelent.

Az a tény, hogy a "BULGÁR" népnév a magyar nyelvben „szabad embert” jelent, a két nép ősi, közös eredetéről tanúskodik.

"B" hang átváltása a "P" hangra és fordítva nem ritka jelenség az ókorban. A "PULGAR", "POLGAR", valamint a "BULGÁR" és a "BOLGÁR" földrajzi megnevezésekkel (helységnevekkel) Spanyolországban, Németországban és a világ más országaiban is találkozhatunk.

Magában Magyarországon is több helyen fennmaradtak és jelenleg is virágoznak "Polgár" nevű települések sőt ezek között két város is található! Érdekes, hogy találtam olyan XVIII. századi térképeket amelyeken ezeket a városokat "B" betűvel írták, vagyis akár két Bulgár nevű város is létezhetett.⁴

Ugyanezekon a térképeken szeretném felhívni a figyelmet még két helységnévre, amelyek összekapcsolják

4 Royaume de Hongrie, Principauté de Valaquie, de la Bosnie, de la Serbie et de la Bulgarie. Par le S. Robert, Géographe ordinaire du Roi. Avec Privilège. 1751

a bulgárokat és a magyarokat – ezek a „**TOKAI**” és a „**KUMAN**”.

A Tokaj-hegy és a Tokaj nevű város Magyarországon található, de a volt Volgai Nagy-Bulgária területén, és ezen belül Szibériában, valamint Voronezs és Tambov régiókban, Üzbegisztánban stb. kb. két tucat Tokajev és Tukajev nevű település található.

Szeretném megjegyezni, hogy a bulgárok és magyarok különböző csoportjai másképp hallják a második "O" vagy "U" hangot az olyan szavakban, mint a Tokaj-Tukai vagy például a Bolgár-Bulgár szavakban. A bolgai bulgároknál előfordulnak az olyan családnevek, mint a "Tukai", vagy a "Tokai".

Hadd emlékeztessenek arra, hogy ebben az évben van a nagy bulgár költő, Gabdulla Tukai születésének a 130. évfordulója, aki 1905-ben nyilvánosan kijelentette: "Higgyen benne minden nép, a bulgárok léteznek a világon!"⁵

A **kumánok-kipcsákok-polovecek**, akiket a magyarok **kunoknak** neveznek

és akik a külső ellenség nyomása alatt a VII-XIII. században Európa központi és déli régióiba kényszerültek költözni, a Magyar és Bulgár Királyságokban telepedtek le, ahol egészen a XIV-XV. századig fontos társadalmi és politikai szerepet játszottak.

A kumánok-kunok, szláv nevükön a polovecek, vagy törökül kipcsákok valójában bulgár nomád törzsek voltak. Mint a bulgár nomád kultúra hordozói a kumánok-kunok-polovecek Nagy-Bulgária fekete-tengeri térségét, a Krím-félszigetet, a Kaukázust, és a Volga folyó medencéjét népesítették be és a földművelő és városi bulgárokkal közös eredetük és nyelvük volt.

Ezt vitathatatlan források erősítik meg, mint például Vsevolod, a Vlagyimir-Szuzdali fejedelem 1182-ben kelt, és Szvjatoszlav Vsevolodovics, „Nagy Fészek” fejedelemnek küldött levele, amelyből megtudjuk, hogy: **„A szomszédaink, a Volgán és az Okán túlról mostanában érkezett bulgárok nagyon gazdagok és erősek. Hatalmas lovasságuk sok várost feldúlt és számtalan embert vetett rabszolgasorba, ám akiknek ellenállni egymagunkban nem tudunk. A poloveceket nem akarom segítségül hívni, mert ők és a bulgárok egy nyelv és egy család”**⁶

5 Габдулла Тукай. «Элгасрел жәдит». Собрание сочинений в пяти томах. Казань, 1985-1986, 9, 1-том

6 ПСРЛ, т. III, стр.128

A **JÁSZ** – egy másik bulgár törzs, amely szintén a XIII. században a kunok (kumanok) szomszédságában, telepedett le a Magyar Királyságban, ahol kiváltságos társadalmi és politikai helyzetet élveztek az állam életében. Ezeket a volt szállásterületeket ma Jász-Nagykun-Szolnok⁷ megyének hívják.

A bizonyíték arra, hogy a jászok vagy ászok valójában bulgárok, a Nagy-Bulgária területén található Kubrat szállásterületen végzett régészeti kutatások és temetkezési szokások mutatnak, továbbá a nyelvük, a rúnairásuk, az anyagi kultúrájuk, és így tovább.

M. Zakiev akadémikus fontos információkkal szolgál a jászokról – Ibn Haukal X. századi arab földrajztudós és utazó „Utazások és országok könyve” alapján, melyben arról tájékoztat, hogy „az oroszok feletti 969-es győzelem után muzulmánok telepedtek át Bulgárból, akiket jászoknak hívtak.”⁸

Zakiev akadémikus más forrásokra hivatkozva közli, hogy Andrej Bogoljubov⁹ felesége bulgár, a másik forrás szerint pedig jász hercegnő volt, amiből arra következtetésre jut, hogy a jász és a bulgár ugyanannak a népnek a megnevezése. Érdemes megjegyezni, hogy a mari nép a kazanyi bulgárokat a mai napig „szu-ász”-oknak nevezi, ami folyami vagy vízi ász-t jelent.

Jász, ász, azi vagy jazigok – a keleti bulgárok legősibb csoportja, amelyről az Ázsiai kontinens a nevét kapta.

A skandináv mitológiában Aesir- nek hívták a főisteneket, akik Asgard földjén éltek, vagyis Ázsiában.¹⁰

Az ászok vagy jászok azok az ősi bulgárok, akiknek tiszteletére a bulgár ábécé első betűje, az "AZ" betű van elnevezve és az orosz nyelvben a „JAZIK” szó, amely "nyelv"-et jelent. Ezen kívül is számos helységnévben – ezen belül számos magyar helységnévben - szerepel, mint pl. Jászberény, Jászágó, Jásztelek stb.

Amint idősebbik Plinius azt felidézi, Assz város Miziában (Mysia) - Kis-Ázsia északnyugati partján, híres egyfajta egyedülálló kő, a "lapis assius" azaz „ász kő” kitermeléséről vagy másképpen „szarkofágosz” kőről, amely szó szerinti fordításban "húsevő"-t jelent és amelyből síremlékeket készítettek.¹¹

Mizia – ez a bulgárokhoz kapcsolható terület Ioan Tses¹² és John Malalas görög tudósok szerint részt vett a trójai háborúban.¹³

Szeretném felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy a "míziai" és a "jász" bulgár etnikai csoportok már az emberi civilizáció hajnalán léteztek. A középkor görög, perzsa és bulgár tudósai a bulgárokat a **kimmériaiakkal** és a **szkitákkal** azonosították.¹⁴

7 Яс - НадьКун – ясы и большие куны.

8 Закиев М. З. Кузьмин-Юманади Я. Ф. Волжские булгары и их потомки. Казань, 1993, с. 76-77

9 Jurij Dolgorukij nagyherceg, Moszkva alapítójának fia (ford.)

10 A világ népei mítoszai, 1980, 120

11 Таронян Г.А. Примечания // Плиний Старший. Естествознание. Об искусстве. – М., 1994, с. 798

12 Joanes Tzetzes 1980: Joanes Tzetzes, Varia, ГИБИ, т. X. София, 1980, с. 104-105

13 Творогов О. В. Софийский хронограф и "Хроника Иоанна Малалы" // ТОДРЛ — Наука, Москва, 1983

14 Michel le Syrien Patriarche Jacobite d'Antioche. Chronique. Paris, 1879. vol. IV

Visszatérve a bulgár vagy azzal testvéri kapcsolatban álló „kumán” bulgár népcsoport nevéhez, elkezdjük megérteni, hogy ez az elnevezés az ősi „Mizia” szó töredékéből származik. Ehhez e körhöz tartoznak az olyan népnevek mint az *alán*, *miziaiak*, *polovecek*, *polák*, *kun* és *baskír* (*bozkir*).

A fent említett népnevek kisebb vagy nagyobb mértékben kapcsolódnak a *sztyepp-hez* vagy *pusztához* (szláv: pole). Volgai-bulgár nyelven a Puszt (Pole) szó megfelelője az „*alán*” vagy „*elan*”. A kumánokat, kipcsákokat, kunokat a szláv népek „polovec”-eknek vagy másképpen „polján”-oknak hívták, amit magyar nyelvre pusztai-ként, pusztai népként lehet lefordítani.

A „Meze”, azaz „míziai” – a trákok szláv népneve (oroszlak frakijec) azonos szótöről ered mint a magyar „mező” szó. És végül, ha a „baskír” (*bozkir*) népnevet törökből lefordítjuk, az *sztyepp*-et vagy „pusztát” jelent.

Boszvár hun-bulgár király érme. IE II. szd.

A „Baskír” népnévvel sok tudós és utazó vélhetően a „bozkir” formában találkozott, mint pl. Hubert Jaillot¹⁵, akinek 1681-es térképén a népnév kiejtésének három formájával is találkozunk - ez a „Pascatir”, „Pascharti” és „Beseger” („besger”), ami a „bozkir” formának felel meg.

A „Pascharti” alakkal Clouver (Cluver) 1620-as térképén találkozhatunk¹⁶. Nem kizárt, hogy a „Pascharti” vagy „bascart” népnév a „bozkir” etnonimból származik. A „baskír”, „baskart”, „baszdzsart”, „bozkir” népnevek eredete álláspontom szerint a Boszvár nevű legendás hun-bulgár királytól, a Madárembertől származnak - aki kínai források és khorezmi érmék alapján „... bevezette a hun-írásbeliséget, és a hun uralkodók neveivel veretett pénzérméket.”

Feltehető, hogy a khorezmi hun-bulgár állam összeomlása után a hun-bulgár „bozkir”, baskír, sztyepnyak (sztyepppei) és polovec törzsek Boszvár király, az uralkodó nevét vették el, mint ahogy az a keleti népeknél elég gyakori jelenség.

Az a tény, hogy a Magyar Királyságban letelepedett különböző megnevezésű népek hatalmas csoportjai mint például a jászok, kunok, alánok, kazárok, avarok, bösörmények stb. bulgár vagy a bulgárokhoz közeli népcsoportok tagjai, több hiteles forrásból is megerősítést nyert.

Mint például Abu al-Fida¹⁷ „Földrajz” c. művében írta:

15 Alexis-Hubert Jaillot (1632 -1712) francia földrajztudós és térképész

16 Philipp Clüver (1580-1622) német történész és földrajztudós.

17 Abu al-Fida (1273 –1331), arab történész és geográfus, teljes nevén Abu Al-fida' Isma'il Ibn 'ali ibn Mahmud Al-malik Al-mu'ayyad 'imad Ad-din

„Az Abházoktól keletre a tenger partján található Alani (Medinet Allaya) városa. Ezt a várost azért nevezik így, mert az alánnak nevezett nép lakja. A környékükön él egy türk eredetű nép az „ász”. Ennek a népnek az eredete és a vallása megegyezik az alánokéval.”¹⁸

Alánia, ez egy bulgár földterület írta Gebray Bar a XIII. században és elnevezte ezt az országot Barsziliának.¹⁹

És még korábban, a X század elején Ibn Ruste azzal érvelt, hogy a berszilek a bulgár nép része.²⁰

M. Artamonov, a kiváló tudós megjegyezte:

„a Barszal és Berszul szóalakok a bulgár „barszil” törzs nevének kiejtései”.²¹

A bulgároknak és a magyaroknak több közös származási (eredet) régiójuk van, ezek között találhatóak volt bulgár és bulgár-kazár államok a Volgánál, a Kaukázusban és a Fekete-tenger északi partvidékén.

Számos ősi bizonyíték van arra, hogy a bulgárok és a kazárok egy nép. Íme az alábbiakat írta Mihail Szirijcskij a 12. században:

«...A bulgárok és pugurok – a Bersziliai városok lakosai - soha nem voltak keresztények. Amikor előtött az ország (Berszilia, vagyis Bulgária – a szerző) fölött más, idegen nép kezdett uralkodni, onnantól kezdtek kazároknak nevezni őket.”²²

Még a X. század elején. Al-Istahri azt írta, hogy „A bulgár nyelv hasonlít a kazár nyelvre ...”²³

Az ókori bulgárokat és magyarokat összeköti egy szimbolikus jelentőségű szó, mely volgai bulgár nyelven „kapu” vagy „kapka” Dunai-Bulgár nyelven „kapija” és magyar nyelven „kapu”.

Valamikor ezt a rendkívül művészi építészeti formát (ld. a kaput) az ősi bulgárok és magyarok vezették be Európaszerte. A kapu szimbolizálja az átmenetet a belsőtől a külsőig, a régitől az újhoz, a földtől a túlvilághoz.

A kapukat ősi szimbólumokkal díszítették és elhelyezték minden udvarban, minden városban, várban, kastélyban, palota komplexumban vagy egyszerűn különálló dísz tárgyként. Ez a hagyomány alapvetően a székely magyarok területein maradt fent. Azt hogy mi a székelykapu, minden magyar ismeri. A székely a magyarok egyik csoportja, amely önmegnevezése alapján közel áll egy eredetileg bulgár csoporthoz, az eszegel-ekhez.

A „kapu”, „kapka”, „kapia” helységnevek jelen voltak és még mindig jelen vannak az ősi bulgárok és a magyarok földjén. Például a bulgár-magyar civilizáció legrégebbi központjában a Volga és az Urál között – található a „Kapovaja barlang”, amelyben az őseink freskói 25 ezer évvel ezelőttről megőrződtek.

A „kapu” megnevezést viselte a Panticapaeum szoros és város is, amely az Azovi (Meotida) és Fekete

18 Алемань А. Аланы в древних и средневековых письменных источниках. 2003, стр. 328.

19 Табаков Д. Хоризонтът на познанията българите през вековете. Софии, 1999, с. 176

20 Хвольсон Д. А. Известия о Хозарах, Буртасах, Болгарах, Мадьярах, Славянах и Руссах Абу-Али-Ахмеда-бен Омара-Ибн-Дафта. Спб., 1869, с. 22-25

21 Артамонов М. И. История хазар, Л. 1962

22 Артамонов М. И. История хазар, Л. 1962

23 Табаков Д. Хоризонтът на познанията българите през вековете. Софии, 1999, с. 148

tengerek közötti kapu volt. Érdeemes megjegyezni, hogy

A Volgai Bulgárok Boldogság Kapuja (bulgárul: Írisz Kapkaszy) (Salauch falu, Arskij megye)

Magyar székyek kapuja (Zeteváralja, jelenleg Románia)

a Panticapaeum helyét Agaet szkíta király választotta ki a görögök számára.²⁴

Az is kétségtelen, hogy Kappadókia, a mai Törökországban területén található régió neve szintén tartalmazza a "Kap" a "kapu" szót. Kappadókia eredeti lakosai, beleértve a trigákat (oroszul frígeket) is – a Balkánról érkezett kisázsiai bulgárok voltak, akiknek állama Karaman néven egészen a XVI. századig fennállt.²⁵

Külön említést kell tenni a Kaukázusban található híres "Törökök kapujá"-ról és "Derbent"-ről. Ismét Gebray Barhoz fordulok, aki a XIII. században feljegyezte két testvér utazását, akik elérték az alánok földjét, amely nem más mint Barszília (azaz Bulgária – a szerző). Itt található az a kaszpi város, amelyet a bulgárok és pangurok Törökök kapujának hívnak.²⁶ Ez a híres Derbent, amelyet Demir-Kapu²⁷-nak vagyis "Vas kapu"-nak hívták.

Érdekes, hogy a "Demir" bulgár-türk szó, a "Kapu" pedig bulgár-magyar. A bulgárok és magyarok évszázadokon

át éltek és uralkodtak együtt Nagy Bulgária – a mai modern Ukrajna –területein, az Észak-Kaukázusban, a Közép és az Alsó Volgánál, valamint Európa jövőbeli államainak területein, mint pl. Magyarország, Bulgária, Franciaország, Olaszország, Németország stb. területein. Mint ismeretes Európa meghódítását a bulgárok és a magyarok kéz a kézben (együtt) végezték.

Nehéz túlbecsülni a bulgár nyelv magyar nyelvre gyakorolt hatását és fordítva. Ez körülbelül ezer közös eredetű szót jelent. Például a háziállatok nevei a magyar nyelvben bulgár eredetűek. Még mindig találhatóak bulgár és magyar eredetű helységnevek, városok és falvak Bulgáriában, a Volgai-Urálban, Magyarországon, a Duna és a Kárpátok környékén. Ilyen pl. például a balatoni Tihany Magyarországon és Tihane (Tigányi) az egykori Nagy-Bulgária központjában a Volgánál.

Tihany, Magyarország

A balatoni Tihanyt – a magyarok egyik ősi települését Közép-Európában - az utolsó telepeshullámmal érkezett bevándorlók hozták létre. Tihane (oroszul Tiganyi) a Középső Volgánál 25 km-re található Buljar-Bulgártól – mely az ősi Bulgária fővárosa és a múltban Európa legnagyobb városa volt.

Napjainkban a Tigán helységnevet három bulgár falu viseli - "Nagy Tigán", "Közepes Tigan" és "Alsó Tigán", valamint a "Tiganka" folyó neve és még egy kicsi település található "Tigan-Buljak" néven.

Pontosan itt, Nagy Tigan faluja közelében 1974-ben egy ősi magyar temetkezési helyet fedeztek fel. És ez a VIII-IX. századi, Nagy-Tigan melletti temetkezési hely jelentős azonosságot mutat a Magyarország és a Baskíria területén található VIII - X századi, honfoglaláskori magyar temetkezési helyekkel.

Ugyanakkor a magyar temetkezési tárgyak jelentős része hasonló a 7.-8. századi bulgár temetkezési tárgyakra, amelyeket hatalmas számban találtak az ősi Nagy Bulgária földjében.

Nyilvánvalóan ezekről a magyarokról írta Louis Guillaume de Rubruck, IX Lajos francia király nagykövete a tizenharmadik században:

"Erről a Paskatir (Baskír) földről érkeztek a hunok, akiket később magyaroknak neveztek, és ez valójában Nagy Bulgária."²⁸

A bulgár és a magyar nép kapcsolata szoros nem csak a mai Magyarországon, de a modern Dunai Bulgáriában is.

24 Скржинская М. В. Скифия глазами эллинов. Санкт-Петербург. 2001, с. 26

25 Катерина Венедикова. Българите в Мала Азия от древността до наши дни. София, 1998, с. 17

26 Табаков Д. Хоризонтът на познанията българите през вековете. София, 1999, с. 176

27 Тверитинова А. С. Восточные источники по истории народов Юго-Восточной и Центральной Европы, Том 1, с. 57

28 Вильгельм де Рубрук. Путешествие в восточные страны Вильгельма де Рубрука в лето благодати 1253. М. 1997, с. 22

Tihane, Volgai Bulgária

Mindenki ismeri például a bulgár kultúra ősi emlékművét a „Magyar lovas”, mely Madara²⁹ falu közelében található sziklába faragva és a királyt ábrázolja vadászatban.

A kép hasonló a bulgár ezüst edényeken látható királyábrázolásokhoz melyeket nagy számban találtak a Volgai Nagy-Bulgária északi részén, különösen Biarmia területén - a mai Perm régióban, ahol még a XV.-XVI században is éltek magyar törzsek.

Madara kapcsolatát a magyarokkal elsősorban ennek az ősi településnek a nevében találjuk. Végül is a magyar nép önazonosításra szolgáló szava a magyarok, egy másik magyar szó pedig a „madár”, amely közvetlenül elvezet minket a hun-bulgár király - "Boszhar" nevéhez, akinek neve bulgár nyelven Madár-embert jelent, és aki az IE. II. században uralkodott a későbbi khorezmi állam területén.

A "Madara" második jelentése a "Magyar". De az a szóalak, amelyet valamennyi – Magyarországot környező - szláv nép mint a horvátok, szlovákok, bosnyákok, szlovének és mások használnak a magyarok azonosítására, a "Magyar" vagy "Magyarszki".

Ebben az esetben a magyarok és a bulgárok összeolvadásáról van szó, vagyis az úgynevezett "Tihanyi" és „Madár” magyarok asszimilációjáról a Volgai-Bulgár és a Dunai-Bulgár területeken.

Ugyanakkor a bulgár nép egy része az évszázadok során beolvadt a magyar nemzetbe. Ezek elsősorban a Volgai Nagy Bulgáriából elszármazott bulgárok voltak, akik új otthonukat és hazájukat Magyarországon találták meg. Az egyik forrás szerint 970 körül Taksony vezér Pest környékén és Magyarország más részein szintén földeket adományozott a Billa és Baksza által vezetett muszlim buljár-oknak (bulgárok).

Egy másik forrásban pedig azt olvassuk, hogy "Taksony magyar fejedelem uralkodása idején, 970 körül rengeteg muzulmán volgai bulgár érkezett Magyarországra két testvér, Billa és Boksza vezetése alatt, majd nem sokkal utánuk egy másik bevándorló hullám érkezett Heszen vezetése alatt. Barátságosan fogadták őket, és a Duna bal partján kaptak szállásterületet, ahol megalapították Pest városát."

A bulgár-buljáróknak ez a Magyarországra történő bevándorlása nem az utolsó volt. Utánuk is tovább érkeztek Magyarországra a bulgár muzulmánok új és új csoportjai.

A Nagy Volgai-Bulgária Magyar Királyságba delegált

²⁹ Madara – Bulgária északkeleti régiójában található falu, Shumen megye, Shumen járás (ford.)

nagykövete a híres spanyol-arab Abu Hamid Al Garnati emír a XII. században így írja le a bulgár-magyar kapcsolatokat:

"Aztán megérkeztem Unkurija (Magyarország) országába, és ott él egy népcsoport melynek neve Baskird [azaz Magyarok]. Ők pedig azok, akik elsőként hagyták el a türkök országát és beléptek a frankok országába. Ők [a magyarok] bátrak és számtalan sokan vannak. És az országuk, amely Unkurija néven ismert, 78 városból áll. Mindegyik városban számos erődítmény van, települések és falvak, hegyek, erdők és kertek. És több ezer "maghrebi" lakik bennük, számtalan sokan vannak. És több ezer khorezmi is él ott, akik szintén számtalan sokan vannak. A khorezmiak a királyokat szolgálják és látszólag a kereszténységet követik, de titkon valójában muszlimok, a maghrebi-ek pedig csak a háborúban szolgálják a keresztényeket és nyíltan az iszlám hitét követik."

A magyar krónikák és utazók feljegyzései szerint a Volgától az Urálig és Permtől a Jaik folyóig (a mai Ural folyóig) terült el Nagy Magyarország, amely egybeesett Nagy Bulgária központi területeivel.

A XVIII. század kiemelkedő földrajztudósa, Tomka Szászky János (1692 – 1762) "Nagy Kumania" vagy "Nagy Kunnia" című térképein a Volga és az Urál-medencéjében két államot láthatunk – Magna Bulgáriát és Magna Hungariát.

A bulgárok és a magyarok Attilát, a nagy királyt saját királyuknak tekintették, aki a legendás bulgár-magyar király, Dulo leszármazottja volt.

Az egyik ősi bulgár királylista a "Bulgár kánok nevei" azt írja, hogy "Avitohol, (azaz Attila) Dulo fia 300 évig éljen."

AXVIII. század német történésze, Johann Tunmanna krími kánság és gyakorlatilag a jelenlegi Ukrajna történetének

A Magyar Lovas sziklaábrázolás. Madara, Dunai Bulgária

írója jegyezte fel, hogy Nagy-Bulgária uralkodója a 630-as években a legendás Attila leszármazottja "Kubrat Khan - a magyarok és bulgárok hercege volt".

A XII. században íródott magyar krónika "A magyarok cselekedetei"-ben

azt olvassuk, hogy a nem kevésbé legendás „Álmos vezér, Ügyek fia, Attila király nemzetségéből származik".³⁰

Szeretném felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy a Dulo név - magyar kiejtéssel Gyula - nagyon is gyakori a magyarok körében és Magyarországon van egy Gyula

³⁰ Gesta Hungarorum

Pest városa egy középkori térképen, Buda Citerioris Hungariae Caput... Communicavit Georgius Houfnaglius Anno 1617.

nevű ősi város is.

Mindannyian tudjuk, hogy a magyar nép önmegnevezése a "magyar" népnév. A „magyar” szó a török kiejtésben úgy hangzik, hogy „Madzsar”, amely helységnévből mind Európában, mind Ázsiában több is található. Például Madzsar városának romjai a Kaukázusban hatalmaságukban fenségesek, az épületek pedig hasonlóak a Volgai Bulgária városépítészetéhez. A kaukázusi Bulgárok több népcsoportja - a balkárok és karacsajok még mindig emlékeznek arra hogy ők „Madzsar”-ból vándoroltak ki.

A VIII században a Bulgár-kazár birodalomban magyarok által alapított Madzsar városa a 14. században a Bulgár Birodalom részeként érte el új felvirágzását. Madzsar város és a régió magyarjai a késői középkorban valószínűleg már részben elbulgárosodtak vagy áttelepültek az új hazába, Közép-Európába. Mindenesetre mára az egész volt Madzsar régióban a bulgár törököt beszélnek.

Nyilvánvaló kapcsolat áll fenn a magyarok "Madzhar", "Mazhar", "Mishar" és "Mishcher" etnonimái (népnevei) között. Azt is szeretném megjegyezni, hogy a bulgárok és magyarok különböző csoportjai eltérő módon hallják a szavak második betűjét amennyiben azok az "A", "U" "O", "I" vagy "E" betűk, és nem csak az olyan etnonimákban, mint a Boljar - Buljar vagy Biler - Biljar, hanem olyanokban is, mint például a Mazsar, Mizser, Mescser és Misar. Sok tudós valószínűsíti, hogy a Magyar és a Misar egy és ugyanannak a népnek a neve az ősi etnonimiában.

A Volgai bulgárok "Misar" önmegnevezése és az európai magyarok "Magyar" önmegnevezése az egyik legfényesebb bizonyítéka a bulgárok és a magyarok közötti legközelebbi rokoni kapcsolatoknak.

Felhívom a figyelmet arra, hogy Misarok a Volgai-Bulgárok egyik legnagyobb etnikai csoportja, akik kiemelkedő tudósokat adtak a világnak, olyan írókat, költőket, vallási személyeket, történészeket és filozófusokat, mint Gayaz Iskhaki, Mavlya Kuli al-Bulgari, Gabdeljabbar Kandaliy al-Bulgari, Jagfara as-Sani al-Bulgari, Amirkhan Eniki, Ziya Yarmaki, Gainutdin Akhmarov és mások.

Az is érdekes egybeesés, hogy a IX. század végén a Volgai Nagy Bulgáriában, a kijevi Ruszban, valamint

Pannoniában teljesen azonos nevű királyok uralkodtak. Ez a volgai bulgárok és szlávok királya Almosh, és a Dunai és Dnyepri magyarok és szlávok királya Álmos.

Az is nagyon érdekes hogy a Volgai Almosh király titulusa Baltavar volt, és Magyarországon is létezett egy ősi település melynek neve Baltavár volt. Ebből logikusan következik a kérdés, hogy vajon nem egy és ugyanaz az uralkodó kormányozta-e Bulgáriát és Magyarországot? Pontosan ezt erősíti meg a "Dzsagfar Tarihi" című bulgár krónika.

Az is közismert, hogy a bulgárokat és a magyarokat gyakran ugyanazokon a neveken nevezték: onogur, ungar, hungar, ugor, ugro, jugri, istyak, baskir, türk stb.

Tajeddin Yalchigul Al Bulgari, a legnagyobb bulgár tudós a 18. és 19. században "Bulgár istyak"-nak nevezte magát azaz „Bulgár magyar”-nak.

Tomka Szászky János. 1750. Magyarország első történelmi atlasza. Kaposvár, 2004, c. 19

És később, amikor Magyarország Közép-Európai királyság lett, a testvéri népek közötti kapcsolat továbbra is nagyon erős maradt. Mind a mai napig a hatalmas távolság, a különböző vallás, a különböző kulturális környezet ellenére a Volga Bulgárijai és a magyarok között a mindennapi életben nagyon sok közös vonás maradt, mint pl. a nemzeti viselet, étkezési szokások, népzene, ünnepek stb. Például középkori források alapján kapcsolat fedezhető fel a bulgár és a magyar férfi népviselet között.

Az archeológiai, az írott anyagok de különösen a fennmaradt ábrázolások alapján szinte teljes azonosságról beszélhetünk a férfiak katonai viselete tekintetében az V század óta. Négy jellemző példát mutatok be a balkáni bulgárok XI. századi felsőruházatának, a derékszíjra akasztott felszerelésnek, a fejfedőnek, és a fegyverzetnek azonosságára: (1. ábra), a Volgánál XVI században. (2. ábra), Volgai Magyarok a VIII. ből (3. ábra) és Európában a XVII. Században. (4. ábra).

A magyar huszárok öltözetének hasonló ábrázolásai fennmaradtak a XVII-XIX századból származó rajzokban. A

Álmos (Almosh) baltavar pénzerméje

bulgár-magyar hadviselés elválaszthatatlan a jellemzője a gyors támadás volt, mely a korai középkorban a legfejlettebb volt a világon. A bulgár-magyar harcászat, öltözet és fegyverzet felfedezhető szinte minden ázsiai, európai és észak-afrikai népnél és még Amerikában is.

Balról jobbra: 1. A Bulgárok , „A Bulgárölő” II. Basil császárbizánci császár harcosait ölik meg a XI. Században. A Vatikáni Könyvtár. (Vat. Gr., 1613). Bulgária Történelme 2. kötet 1981, p. 143;

2. XVII. Századi bulgár harcos. Sigismund Herberstein. Megjegyzések a moszkvai ügyekről St. Petersburg, 1908;

3. Magyar könnyű fegyveres katona. VIIIv. Bulgari Tagir, "A bulgár, a magyar és a burtas viseletek VIII - XI szd. rekonstrukciója Dipl. munka, KSU, 1985;

4. Buda XVII. századi magyar parancsnoka Citerioris Hungariae Caput, Georgius Houfnaglius communicavit Anno 1617.

5. A bal alsó sarokban: Bulgár-Magyar cár fejének ábrázolása a VII - VIII. századból, Nagy Szent Miklós kincseiből.

minden tájáról érkező nemzetek képviselőit, köztük a Volgai és a Dunai Bulgária képviselőit. És remélem, hogy habár a Sabantui ünnep egyelőre még nagyon fiatal a Dunai Bulgáriában, de a jövőben érkeznek majd vendégek és résztvevők a világ minden tájáról, bulgárok és más nemzetek képviselői.

Gratulálok mindenkinek az ősi bulgár ünnep a Sabantui alkalmából!

Текст на русском языке опубликован в 11 выпуске журнала The Bulgar Times, 2017 No 1/2 (20/21) с. 22.

http://www.bulgartimes.hu/Vyp11_2017.pdf

Все выпуски первого печатного болгарского журнала вы найдете по адресу <http://www.bulgartimes.hu/>

© Все права защищены!

© Minden jog fenntartva!